

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проекту Закону України "Про внесення змін до Закону України
"Про Державний бюджет України на 2022 рік" щодо підвищення
розміру мінімальної заробітної плати"

1. Обґрунтування необхідності прийняття проекту акта

Першочерговим завданням сьогодення у соціально-трудовій сфері є реалізація гарантованого Конституцією України права громадян на достатній життєвий рівень, зокрема шляхом підвищення рівня оплати праці та забезпечення європейських стандартів життя.

За результатами досліджень експертів МОП підвищення добробуту працівників відбувається, в першу чергу, за рахунок зростання мінімальної заробітної плати до економічно обґрунтованого розміру.

Статтею 9 Закону України "Про оплату праці" передбачено, що мінімальна заробітна плата встановлюється у розмірі не нижчому від розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб.

Реальний прожитковий мінімум, за даними Мінсоцполітики¹, у цінах листопада 2021 року у розрахунку на місяць на одну особу становив 4 419 грн (з урахуванням суми обов'язкових платежів – 5 062 грн), для дітей віком до 6 років – 4 065 грн, для дітей віком від 6 до 18 років – 5 035 грн, **для працездатних осіб – 4 606 грн (з урахуванням суми обов'язкових платежів – 5 722 грн)**, для осіб, які втратили працездатність, – 3 727 гривень.

Законом України "Про Державний бюджет України на 2022 рік" мінімальна заробітна плата на 2022 рік затверджена у місячному розмірі: **з 1 січня - 6500 гривень, з 1 жовтня - 6700 гривень.**

Очікуваний фактичний розмір прожиткового мінімуму для працездатних осіб у 2022 році необхідно визначати з урахуванням прогнозованого індексу споживчих цін (грудень до грудня попереднього року) у 2022 році – 106,2% відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 31 травня 2021 р. № 586.

Розмір мінімальної заробітної плати як основної державної соціальної гарантії має бути не нижче розміру фактичного прожиткового мінімуму для працездатних осіб, розрахованого відповідно до законодавства з урахуванням положень ратифікованих Конвенцій МОП № 117 про основні цілі та норми соціальної політики та № 131 про встановлення мінімальної заробітної плати з особливим урахуванням країн, що розвиваються, зокрема, з урахуванням витрат на придбання або оренду житла, медичне обслуговування, освіту, сімейну складову, та прогнозованого індексу споживчих цін, з урахуванням Резолюції Європарламенту 2008/2034 (INI), якою рекомендується встановлювати мінімальну заробітну плату не нижче ніж 60% від середньої зарплати.

¹ <https://www.msp.gov.ua/news/21155.html>

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України "Про схвалення Прогнозу економічного і соціального розвитку України на 2021-2023 роки" від 29 липня 2020 р. № 671 у 2022 році прогнозується середня заробітна плата 15258 грн.

Таким чином, запропонований Урядом в проекті розмір мінімальної заробітної плати становитиме з січня 2022 лише 42,6% середньої заробітної плати, а відповідно з жовтня 2022 – 43,9%.

Необхідно також відмітити, що зростання розміру мінімальної заробітної плати протягом січня-вересня 2022 року не передбачено, і лише з 1 жовтня 2022 року відбудеться збільшення лише на 200 грн. Крім того слід зазначити, що в Держбюджеті на попередній 2021 рік підвищення мінімальної заробітної плати впродовж року було 500 грн.

Зважаючи на:

- рекомендації, надані в Аналітичному огляді показників гідної праці за методологією Міжнародної організації праці (2004-2015 роки), підготовленому Науково-дослідним інститутом праці і зайнятості населення Міністерства соціальної політики України та НАНУ, щодо встановлення мінімальної заробітної плати на рівні, який перевищуватиме прожитковий мінімум щонайменше на 25%;

- показник середнього розміру сім'ї на рівні 2,58 (надано Мінсоцполітики у методиці розрахунку прожиткового мінімуму);

- обстеження Держстатом домогосподарств із дітьми (Статистичний збірник "Соціально-демографічні характеристики домогосподарств України. 2019 рік"), за результатами яких найбільш типовою для України є сім'я, яка має одну дитину (у 2019 році – 74,8%) та двох дорослих (57,2%);

- врахування у складі мінімальної заробітної плати сімейної складової (СПО об'єднань профспілок пропонує застосувати коефіцієнт 1,29);

- прогнозні показники щодо середньомісячної заробітної плати (13632 грн. у 2021 році, 15258 грн. у 2022 році) та індексу споживчих цін;

- з урахуванням індексу споживчих цін (грудень до грудня попереднього року) у 2022 році – 106,2% відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 31 травня 2021 р. № 586;

пропонується встановити розмір мінімальної заробітної плати відповідно до ратифікованих Україною міжнародних норм у місячному розмірі: з 1 січня - 7000 гривень, з 1 липня - 7500 гривень, з 1 грудня - 8500 гривень.

2. Цілі та завдання прийняття проекту акта

Цілі та завдання законопроекту – підвищення у 2022 році розміру мінімальної заробітної плати до розміру не нижче фактичного прожиткового мінімуму для працездатних осіб з урахуванням сімейної складової та не нижче ніж 60 відсотків від середньої заробітної плати.

3. Загальна характеристика і основні положення проекту акта

Проектом закону передбачено збільшити розмір мінімальної заробітної плати у 2022 році до розміру не нижче фактичного прожиткового мінімуму для працездатних осіб з урахуванням сімейної складової та не нижче ніж 60 відсотків від середньої заробітної плати у місячному розмірі: з 1 січня - 7000 гривень, з 1 липня - 7500 гривень, з 1 грудня - 8500 гривень.

4. Стан нормативно-правової бази у вказаній сфері правового регулювання

У даній сфері правового регулювання діють Конституція України, Закони України "Про Державний бюджет України на 2022 рік", "Про оплату праці", "Про прожитковий мінімум".

Законопроектом передбачено доручення Кабінету Міністрів України подати на розгляд Верховної Ради України зміни до державного бюджету на 2022 рік.

Прийняття законопроекту не потребує внесення змін до інших законодавчих актів України.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізацію законопроекту можливо здійснити шляхом перегляду доходної частини Державного бюджету України на 2022 рік в частині збільшення фактичних обсягів надходжень за рахунок коригування макроекономічних параметрів як наслідок економічного розвитку в результаті прийняття законодавчих ініціатив, поданих народними депутатами фракції Політичної партії "ОПОЗИЦІЙНА ПЛАТФОРМА - ЗА ЖИТТЯ" у Верховній Раді України (відповідно до пропозицій до проекту Державного бюджету України на 2022 рік від депутатської фракції Політичної партії "ОПОЗИЦІЙНА ПЛАТФОРМА - ЗА ЖИТТЯ" у Верховній Раді України).

Проектом Закону передбачено невідкладне доручення Кабінету Міністрів України:

опрацювати питання перегляду доходної частини Державного бюджету України на 2022 рік в частині збільшення фактичних обсягів надходжень за рахунок перегляду макроекономічних параметрів розрахунку показників бюджету;

подати до Верховної Ради України проект Закону України про внесення змін до Закону України "Про Державний бюджет України на 2022 рік" щодо збільшення доходів та видатків у зв'язку з прийняттям цього Закону.

6. Прогноз соціально-економічних та інших наслідків прийняття акта

Прийняття даного законопроекту сприятиме підвищенню рівня соціального захисту працівників будь-якої сфери діяльності, що буде першим кроком до досягнення європейського рівня соціального захисту таких осіб.

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Королевська Наталя Юріївна
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B040000007FAE280094288F00
Дійсний до: 26.01.2023 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
№ 128д9/1-2021/409086 від 30.12.2021

779413